

ЗАКОН О НАРОДНИМ ШКОЛАМА, 1914.

* * *

ZAKON O NARODNIM ŠKOLAMA, 1914.

Библиотека Народног позоришта
Београд

ЗАКОН

НАРОДНИМ ШКОЛАМА

БЕОГРАД

ШТАМПАНО У ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ
1914.

ПЕТАР I

по милости вожјој и вољи народној
КРАЉ СРБИЈЕ

ОВЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, да је Народна Скупштина
РЕШИЛА, и да смо Ми потврдили и потврђујемо

ЗАКОН

народним школама

који гласи:

I Задатак и врсте народних школа

Члан 1.

Задатак је народних школа да васпитавају
децу у народном духу и да их спремају за гра-
ђански живот, а нарочито да шире просвету и
српску писменост у народу.

Члан 2.

Народне се школе деле на дечја забавишта,
основне школе и продужне школе.

Члан 3.

Учење у основној школи траје шест година,
од којих су четири обавезне, а пети и шести раз-
ред отвараће се према месним приликама.

За отварање петога разреда треба да има
најмање 25 ученика.

ЧНГ д.
35204

У местима где ученицима и ученицама петога и шестога разреда не би било могућно похођење школе преко целе године, може Министар просвете и црквених послова, по предлогу окружног школског одбора, изузетно допустити да они походе школу само зимскога течaja.

Члан 4.

Похођење је основне школе обавезно. Настава је у тој бесплатна.

Обавезно школовање извршиће се поступно, према броју школа и наставника и према месним приликама.

Сваки српски грађани има права да школује своју децу у народној школи првенствено у оној школској општини у којој живи; а они српски грађани који стално не живе у Србији у школској општини коју изаберу.

Члан 5.

Један учитељ може добити највише четири разреда. Овде се рачуна и приправни разред.

Ако у једном одвојеном разреду, с једним учитељем не буде више од 60 ученика (ученица), разред се може делити, а ако буде више од 70 ученика, разред се мора делити.

У два спојена разреда може бити свега највише 55 ученика, а у три или четири спојена разреда највише 45 ученика.

Члан 6.

У забавишту се васпитавају деца од четврте до седме године, према правилима која Министар пропише, по саслушању Главнога просветнога Савета.

У местима где нема забавишта, отвара се уз основну школу приправни разред, који обавезно деца походе пре ступања у први разред основне школе.

Где ће се отворити државно забавиште, а где приправни разреди, решава Министар просвете, на предлог окружних школских одбора.

Члан 7.

По свршетку четвртог разреда, у местима где нема петога и шестога разреда основне школе, ученици, који се добровољно упишу, дужни су походити продужну школу.

Учење у њој траје три зимска течaja.

Продужне се школе отварају на предлог окружног школског одбора у местима где има бар 15 ћака. План образовања у њима удешава се према месним потребама.

Члан 8.

Ну поред ових продужних школа могу се завести и среске продужне школе уза среске расаднике са пољопривредним правцем образовања. По градовима у продужним школама ове врсте, образовање ће бити занатлиско-трговачког правца.

Учење у њима траје две године; а отвара их Министар просвете, ако се пријави за њих бар 30 ученика.

План, програм и уређење њихово прописаће Министар просвете у споразуму са Министром народне привреде. Наставнике у овим школама поставља Министар просвете у споразуму са Министром народне привреде.

Ученици, који поднесу уредну сведоцубу о свршеној овој школи, служиће у сталном надру само годину дана.

Члан 9.

У забавишту се васпитавају мушки и женски деца заједно. Основне школе могу бити мушки, женске, или мешовите.

Члан 10.

Све су ове школе државне или приватне. Државне се школе отварају по наредби Министра

просвете; а приватне школе оснивају и издржавају појединачна удружења или приватна лица.

Деца српских грађана, који стално живе у Србији, морају походить државну или приватну српску основну школу.

Родитељи, чија се деца уче приватно код куће, морају о том известити месни школски одбор, с именовањем лица која ће децу поучавати и с доказима да она имају спреме за овај посао.

Члан 11.

Приватне школе морају бити, у главном, онако исто уређене као и државне школе.

Министар одобрава отварање ових школа по саслушању школског надзорника, пошто се испуне нарочито ове погодбе: да школске зграде одговарају хигијенским правилима; да наставници имају довољну стручну спрему као и наставници државних школа, да су доброга влађања и да је наставни план једнак или сличан наставном плану државних школа.

II Отварање и издржавање школа

Члан 12.

Министар просвете и црквених послова наређује отварање нових школа, кад у једном месту има најмање тридесеторо деце за школу дорасле.

Министар наређује отварање нових школа на предлог школског надзорника.

Члан 13.

Школу подиже и потребама снабдева школска општина. Круг школске општине чини варош или варошица, сама за се или у заједници са једним или више села, или село или више села и заселака који заједнички издржавају једну или више школа. Окружни школски одбор дужан је старати се, да свако место уђе у састав појединачних школских општина.

Школа се зове по месту, у коме је; а школска општина носи име своје школе.

Члан 14.

Школска је општина дужна:

1., да даде потребно земљиште за школу и за школско двориште и игралиште, а у селима још и најмање пола хектара земљишта за школску башту у близини школе, и да све то одржава у доброј огради;

2., да подиже, оправља и у добром стању одржава школске зграде, у којима морају бити потребне ученионице и радионице, удешене према хигијенским и педагошким правилима, станови за наставнике и за послужитеље, а у местима где ученици зими станују у школи, још и собе за спавање, трпезарија и кујна, заједно с потребним намештајем и посуђем;

3., да набавља школски намештај;

4., да даје огрев за школу, за наставнике и за послужитеље, и то свакда у почетку школске године за целу годину;

5., да плаћа школске послужитеље;

6., да рукује школском касом, школским имањем и школским фондовима;

7., да се стара да што већи број деце походи школу, и да потпомаже наставнике у свима школским пословима;

8., да издржава дечја забавишта, и да, по могућству, потпомаже све просветне установе којима се шири писменост у народу.

Ако школска општина не би вршила ове дужности како треба, државна ће је власт на то нагнити.

Члан 15.

Сиромашним општинама притичу у помоћ срез, округ и држава при подизању школских зграда.

Министар просвете, у споразуму с Министром грађевина, а по саслушању Главног Просветног Савета, прописује угледне планове и правила за грађење школа. Према тим плановима, школске се зграде могу поделити на више класа. — Планове школских грађевина за појединачна места, одобрава окружни школски одбор. Школска општина може подићи школу у својој режији по одобрењу Министра просвете и црквених послова.

Кад општина нема потребно земљиште за подизање школа, може га откупити по закону о експропријацији имања.

Министар може одобрити да поједини срезови или окрузи о заједничком трошку подижу нове школске зграде у својој области. Тако исто, Министар може допустити, да се општине, срезови, окрузи, ради подизања школских зграда, могу задужити код Управе Фондова, или код других новчаних завода.

Најпосле, надлежне власти могу одобрити, да се за грађење школа могу употребити радне снаге и материјал, којима располажу општина, срез, округ и држава.

Члан 16.

У местима где у школској згради или школском дворишту или на даљини до 500 метара од школе, нема станове за наставнике (наставнице), општине им дају накнаду у новцу за стан и огрев уједно, и то: у Београду по 80 динара месечно, у Крагујевцу и Нишу по 50 динара, у другим окружним варошима по 40 динара, а у осталим варошима и варошицама по 35 динара, а у селима по 30 динара месечно.

Стан мора имати најмање две собе с кујном и потребним стајама.

Ако у једном месту учитељују муж и жена, или отац и кћи, или мати и кћи, или две неудате сестре, или нежењени брат и неудата се-

стра, онда они имају право само на један заједнички стан и огрев, или на једну накнаду за стан и огрев.

Удата учитељица нема права на квартиру, осим ако јој муж службеном потребом живи у другом месту.

Члан 17.

За подмиривање школских потреба, свака школска општина има школску благајну, у коју улазе:

- 1., суме које окружни одбор, или политичка општина дају сваке године за школске потребе;
- 2., приходи од школског имања, од ручнога рада, или од чега другога што припада школи;
- 3., приходи од новчаних казни, према овоме закону;
- 4., приходи од добровољних прилога или од завештања.

Члан 18.

Поред земљишта и зграда, које свака школска општина даје за школу, школа може имати и друго имање, које јој уступи политичка општина, или завештају појединачни добротвори, или га школска општина нарочито купи за издржавање школе. Приходи од овога школског имања утичу у школску благајну.

Школско се имање не може отуђити ни задужити без одобрења Министра просвете, нити се може на друго што употребити осим школе. Школа се мора на њу убаштити у року од годину дана.

Ако би се из једне школске општине издвојила нова школска општина, онда ова има права на накнаду у новцу или материјалу, на међусобном споразуму или по решењу окружног школског одбора, противу чијег решења нема места жалби.

А ако би нека школска општина, која има школско имање, престала, онда њено имање припада оној школској општини, с којом се споји.

Школско се двориште може употребити само за одмор и игралиште дечје.

Члан 19.

Школска општина може основати школски фонд ради издржавања сиромашних ученика и ученица у својој школи и ради приређивања школских екскурзија. У овај фонд улазе приходи од светосавских и других школских забава, од поклона и завештања, и оно што политичка општина даје на ове сврхе.

Фондом рукује школски одбор преко свога bla-
гајника, према правилима која Министар пропише.

III Настава

Члан 20.

У основној школи се уче ови предмети:

- 1., хришћанска наука и црквено-словенско читање;
- 2., српски језик;
- 3., историја српска и општа;
- 4., земљопис;
- 5., рачуница и геометријски облици;
- 6., познавање природе у вези с пољском и домаћом привредом с основима хигијене;
- 7., цртање и лепо писање;
- 8., певање (световно и црквено); музика и ручни рад по могућству;
- 9., дечје игре.

Наставни план и програме предавања пропишује Министар просвете, по саслушању Главнога Просветног Савета а с обвиром на месне школске потребе.

Члан 21.

Министарство просвете и црквених послова стара се за израду и штампање потребних уџбеника, наставних учила, књига за поклањање ученицима о испиту, и књига за школске књижнице које служе за усавршавање учитеља и за лектиру ученицима.

У школама се могу употребити само оне књиге и она учила, која је прегледао Главни Просветни Савет и одобрио Министар просвете. Списак тих књига и учила објављује се у службеним листовима пре почетка школске године.

Правила о писању ових уџбеника пропишује Министар, по саслушању Главнога Просветног Савета.

Члан 22.

Школска година почиње 1. септембра, а завршује се свечаним испитом, који се мора извршити до Петров-дана.

Школе не раде о Божићу и Ускрсу по 10 дана, недељом и празником, и четвртком после подне.

Осим тога, школска власт може два пут у години ослободити похођења школе, ученике и ученице старијих разреда, и то сваки пут до седам дана. Ово се време одређује према потребама радова у појединим местима, и то на предлог месних школских одбора.

Школа ради редовно пре и после подне. Ну Министар може, на предлог окружног школског одбора, допустити, да се предавања у неким местима у појединим разредима, држе само пола дана.

IV Ученици

Члан 23.

Деца се уписују у школу прва три дана у почетку школске године.

У први разред основне школе уписују се варошка деца, кад узму седму а сеоска кад узму осму годину живота. Мушки деца која су прешла једанаест година и женска деца старија од 10 година не могу се примити у први разред.

Упис деце у први разред врши школски одбор, према списку који му свештеник поднесе од 1. до 16. маја. У том списку морају бити забележена имена живе деце, мушки и женске, која су узела осму (седму) годину, а нису прешла једанаесту (десету) годину живота. Школски одбор уписује најпре најстарију децу, па онда све млађу, док не почуни, прописани број ученика (ученица) у разреду, или у свима одељењима ако их више има.

Уписану децу, која су болесна или су сумњива здравља, дужан је српски или окружни лекар бесплатно прегледати у почетку школске године. Он предлаже, а школски надзорник решава, да ли ће се таква деца ослободити похођења школе за ту школску годину.

Члан 24.

Ученици и ученице дужни су уредно походити школу за све време свога школовања. Само они који, пошто сврше четврти разред основне школе, пређу у коју српску средњу или стручну школу, ослобођавају се даљега похођења основне школе. Школски је одбор дужан водити список оних ученика и ученица који пређу у друге школе, и оних који се преселе у друго место, и дужан је старати се да свако дете проведе у школи шест година.

Изостанак од школе рачуна се једно пре или једно после подне. Учитељ цени изостанке и оправдава оне који су учинjeni из важних узрока; а неоправдане доставља месноме школском одбору. За ове изостанке казни одбор родитеље или старатеље ученичке или оне који узимају децу

у службу, и то за прва три дана опоменом, а после по 0·20 динара за сваки дан изостанка у корист школске касе. Родитељима ученика који плаћају испод 15 динара непосредне порезе, може се новчана казна заменити затвором или радом на општинским пословима, рачунајући пет динара за један дан затвора односно рада.

Председник или његов заступник дужан је наплатити одређену казну у року од тридесет дана; а ако то не учини, а од кажњеног могло се наплатити, онда плаћа сам. Ову последњу казну изриче школски надзорник, а извршује је полицијска власт.

Члан. 25.

Успех који ученици (ученице) покажу из поједињих предмета и њихово владање бележи се у књигу за оцене двапут у години, и то у првој половини месеца јануара и од 1. јуна до 29. јуна. О прелазу ученика у старији разред одлучује школски надзорник приликом завршног прегледа школскога, имајући при том на уму целокупан успех из свих предмета и способност и марљивост поједињих ученика. Ученик (ученица) који покаже у опште слаб успех, а нема изгледа да ће достићи другове у старијем разреду, оставља се да понови разред.

Крајем школске године држи се јаван свечан испит, у присуству школског надзорника или министрова изасланика и школскога одобра, и том се приликом дају дарови ваљаним ученицима и ученицима.

Ученицима (ученицима) који сврше шести разред или продужну школу, издају се сведочанства о свршеној школи. А они ученици (ученице) који се премештају из једне основне школе у другу, или прелазе из основне школе у другу коју врсту школа, добијају само уверење у коме се бележи успех у настави и владање у дотичном разреду.

Члан 26.

Ученик се може исписати из школе, ако пати од неизлечиве болести, или од такве болести која би била опасна за друге ученике, или ако је ученик без родитеља а сиромашног стања или ако је због понављања разреда престарео, и то ако мушкарац пређе петнаесту годину, а девојчица четрнаесту годину. О том решава школски надзорник или Министар по предлогу меснога школскога одбора, а у случају болести и на основу уверења надлежнога лекара.

Члан 27.

Деца српских грађана која се уче код куће или у приватним заводима или на страни, морају полагати на крају сваке школске године испит у државној основној школи. За овај испит плаћа се по 5 динара двојици учитеља који испитују дете. О изузетним случајевима решава Министар просвете и црквених послова.

Ко поступи противно овоме казниће се са 50 до 300 динара, у корист месне школске касе. Ову казну изриче Министар, а извршује месна политичка власт.

У приватним школама држе се испити на крају школске године под председништвом школскога надзорника или Министрова изасланика. За ове испите плаћају старешине тих школа по 10 динара дневнице школскоме надзорнику. Сведочанства, која приватне школе издају својим ученицима, важе само онда кад их је школски надзорник или Министров изасланик потписао.

V Наставници

а) Спрема

Члан 28.

Наставника има: сталних, привремених и забавиља.

У мушкиј основној и у мешовитој школи раде учитељи, а у женској школи учитељице. Иу у недостатку учитеља могу се учитељице поставити и у ника два разреда мешовите, мушкиј школе. — Учитељи и учитељице раде још и у приватном разреду.

У забавиљту васпитава децу забавиља.

Члан 29.

Стални учитељ и стална учитељица могу бити она лица која су српски поданици и која су свршила философски факултет Велике Школе или која су свршила учитељску школу и положила у њој учитељски испит зрелости. После 2 године добивају право на полагање практичног учитељског испита. Док не положе овај испит, немају права на повишице плате; а по положеном испититу може им се рачунати највише пет година за повишицу и пензију.

Члан 30.

У недостатку учитеља са спремом из чл. 29 могу се поставити за привремене учитеље и учитељице и она лица која су свршила учитељску школу без учитељског испита зрелости, или потпуно средњу школу или богословију, или философски факултет као ванредни ученици или Вишу Женску Школу са одличним успехом. Ови привремени учитељи могу постати стални, ако после две године привремене службе положе учитељски испит по програму који пропише Министар просвете и црквених послова.

Члан 31.

Забавиља може бити она која је свршила најмање четири разреда средње школе или целу В. Ж. Школу, за тим се две године спремала за ову службу у засебном одељењу женске учитељске школе или у сличној школи на страни и положила стручни испит.

Члан 32.

За научно и практично усавршавање учитеља и учитељица основних школа могу се одредити о државном трошку нарочити течајеви, који се држе, према потреби, у учитељској школи, или на другом ком месту. Лица која држе предавања, добивају награду за то, а учитељи и учитељице добивају попутницу према чл. 70. овога закона. — Правила о овим течајевима прописује Министар просвете и црквених послова.

б) Права

Члан 33.

Стални учитељ основне школе добива у почетку своје службе 800 динара на годину.

За прве две повишице служи се по пет година, за остале по четири године.

Прва је повишица 250 динара годишње;

Друга је повишица 300 динара годишње;

Трећа је 350 динара годишње;

Четврта је 400 динара годишње;

Пета и шеста су по 450 динаара годишње. У почетку 23. године, учитељ добија плату од 3000 динара. По навршеној 32. години службе учитељ се може пенсионовати са том платом.

Они учитељи који буду могли и даље радити у школи после навршетка 32. године службе, добивају још једну повишицу од 300 динара, коју примају само док су у служби.

Стална учитељица основне школе добива у почетку своје службе 800 динара годишње. За прве две повишице служи се по пет година, за остале по четири године. Прве две повишице износе по 250 динара годишње; даље три по 300, а шеста 350 динара. У почетку 27. године учитељица добива плату 2550 динара. По навршетку 32. године учитељица се може пенсионисати са том платом.

Оне учитељице које буду могле и даље радити у школи после навршene 32. године службе, добивају још једну повишицу од 300 динара коју примају само док су у служби.

Стални учитељи и сталне учитељице могу се ставити у пензију и кад наврше десет година сталне службе, у случају душевне или телесне слабости и неспособности и тада добивају 40% од своје систематичне плате, а за сваку годину преко десет година службе увећава се пензија са 2,2%. О овом решава Министар, по саслушању Главног Просветног Савета, а на основу потребних уверења и доказа, које шаље школски надзорник.

Стални наставници који служе мање од десет година, могу у случају болести, добити од државе издржавање, и то 30% од њихове последње плате.

Исту плату и остала права имају стални учитељи и сталне учитељице, који служе у заводу „Друштва Краљ Дечански“, у „Дому за сиротину и напуштену децу“, и у „Школи малолетних осуђеника“ као и у другим сличним заводима ако их држава поставља.

Члан 34.

Стални наставник не може изгубити службу без одлуке Просветног Савета због доказане кривице, и не може се премештати у друга места осим по молби стечајем или за казну, или по погреби службе. У овом последњем случају, наставник има права на накнаду путног и селидбеног трошка према закону о дневници и подвозници и селидбини државних чиновника и службеника од 19. фебруара 1892. год.

Наставник ће се преместити по потреби само онда кад се школа затвори или се због недовољног броја ћака споје разреди.

Члан 35.

Упражњена учитељска места попуњавају се стечајем, који се објављује преко службених ли-

стова. Стечај за попуњавање празних места расписује Министар просвете и црквених послова, најдаље до 1. маја, а избор кандидата врши комисија у коју улазе:

Референт за основну наставу као председник и као чланови два професора и два учитеља из Београда које избере Главни Просветни Савет.

За свако упражњено учитељско место, за које се јављају два или више кандидата, комисија изабира по двојицу кандидата и предлаже их Министру просвете, а он једнога од предложених кандидата потврђује. Овај избор комисија је дужна доставити Министру просвете најдаље до 16. јуна.

Вароши и варошице добивају они учитељи, који имају најмање једну периодску повишицу, окружне вароши они који имају две периодске повишице, а Београд се добива тек после три повишице. Првенство за боља места имају они учитељи, који имају за то породичне потребе, одликују се радом у школи и на књижевности.

Члан 36.

Учитељи премештени по казни не могу се јављати на стечај за место из кога су уклоњени док им не истече један период за повишицу.

Члан 37.

Стечајем непопуњена места и празна места која се указују у току школске године Министар попуњава привремено новим учитељима.

Привремени учитељи могу се преместити само за казну или кад дотична места добијају стални учитељи стечајем

Члан 38.

Ако учитељ у невреме буде кренут из неког места, због укидања одељења или затварања школе, биће постављен у друго место, које ће бити,

по могућству, разно оном из кога је премештен. Али, ако би се у месту из којега је уклоњен, указало у току те године празно место, има право да се врати у њега без стечаја.

Члан 39.

Привремени учитељ и привремена учитељица добивају 600 динара плате на годину и бесплатан стан и огрев. Они немају права на пензију и на издржавање.

Члан 40.

Учитељи и учитељице основне школе који, поред једовнога рада у својој школи, раде још и у продужној школи, и они који бар десет неписмених одраслих људи науче читати и писати, могу добити засебну награду на крају школске године. Тако исто добива нарочиту награду и онај учитељ који ради у тежим местима која одређује Просветни Савет. (Ова награда може бити 100 до 300 динара за једну годину). Ове награде дају се по решењу Министра Просвете. Оне прве две врсте награда дају се по предлогу окружнога школског одбора.

Члан 41.

Забавиља у државном забавишту добива у почетку службе 600 динара на годину. После сваке четврте године службе добива годишњу повишицу од 150 динара тако да у 23. години службе прима 1650 динара на годину, а кад нађе 35 година службе, прима толико исто у име пензије. Право на пензију добива она после 10 година сталне службе и то за првих десет година 40% од своје плате, а за сваку даљу годину по 2,4%. Пензија се може добити само у случају болести или неспособности за рад.

Забавиља добива бесплатан стан и огрев, или накнаду за то, као и учитељица из основне школе.

Члан 42.

Државним чиновницима рачунају се године сталне службе у другим струкама проведене приликом ступања у учитељску службу, ако су иначе испутили прописне погодбе. А тако се исто и учитељима рачуна у указиу службу време проведено у сталној учитељској служби, кад пређу у другу државну службу, и то само онда кад због болести не могу даље вршити учитељску службу, што се мора утврдити комисијским прегледом три државна лекара, које одреди Министар просвете и црквених послова.

Члан 43.

Министар просвете може наставницима дати одсуство у току једне школске године највише два месеца. Уз молбу за одсуство због болести треба поднети и лекарско уверење.

Одсуство дуже од два месеца даваће Министар само по уверењу лекарске комисије од три лекара, коју он сам и саставља.

Члан 44.

Забавиље, учитеље и учитељице и управитеље народних школа поставља Министар просвете и црквених послова.

Плата, пенсија, награде и селибени трошкови који припадају учитељима и учитељицама основних школа и забавиља државних забавништа, дају се из државног буџета.

в) Дужности

Члан 45.

Наставници су основних школа дужни:

1., долазити уредно у школу и васпитавати децу према педагошким правилима и предавати наставне предмете према прописаним програмима, упутствима и уџбеницима;

2., оцењивати савесно и правично успех и владање ученика у одређено време (чл. 25 закона);

3., водити децу у цркву, где су учитељи дужни певати недељом и празником;

4., извештавати на време родитеље или старатеље и школски одбор о изостанцима ученика од школе;

5., чувати поверене им школске ствари а нарочито школски намештај, наставна учила, школску књижницу, школску архиву, писаћи и цртаћи материјал и материјал за ручни рад, за које ствари они материјално одговарају;

6., учествовати у раду учитељског већа, и потпомагати рад месног школског одбора;

7., суделовати у раду окружнога учитељског збора;

8., походити научне и практичне учитељске течајеве, кад се на њих позову;

9., замењивати болесне и одсутне наставнике према наредби управитељевој или надзорниковој;

10., учествовати у школским екскурзијама и школским свечаностима;

11., потпомагати просветне и културне установе које имају везе са школом;

12., владати се у служби и ван ње како то доликује образованим људима и учитељском позиву.

Њима је забрањено свако друго занимање које се не слаже са учитељском службом. За редовно вршење других каквих послова, осим учитељских, морају они претходно тражити одобрење од школског надзорника или Министра просвете.

Члан 46.

Кад се наставник (наставница) први пут уводи у дужност, он полаже, чинодејством месног свештеника, а у присуству месног школског одбора, ову заклетву: „Ја, Н. Н., ступајући у наставничку службу, заклињем се свемогућим Богом да ћу Краљу Србије Петру I бити веран,

да ћу се Устава савесно придржавати, да ћу законима и законским наредбама власти бити покоран, да ћу своје наставничке дужности ревносно и тачно вршити, и да ћу се клонити свега онога што се не слаже с мојом службом. Тако ми Господ Бог помагао.[“]

Наставника уводи у дужност управитељ, а где овога нема, председник школскога одбора.

Члан 47.

Наставник може оставити учитељску службу само онда кад му Министар уважи оставку. У противном случају неће му се рачунати пређашње године службе, ако би се опет вратио у службу.

Оставка се може поднети крајем школске године и онда мора бити уважена: оставка поднета у почетку школске године не мора бити уважена, а ако се уважи, учитељ не може добити друго место у току те године.

Ако наставник, без одобрења и без довољног оправдања, изостане од своје дужности седам дана у месту, или петнаест дана ван места, или ако не оде на нову дужност за петнаест дана, од дана саопштеног му постављења или премештаја, сматра се да је оставио учитељску службу, и његово се место оглашава за упражњено.

Члан 48.

Владање учитеља, учитељица и њихов рад у школи оцењују надзорници, према овом закону и према закону о чиновницима грађанскога реда, Рад се оцењује оценом: одличан, повољан и неповољан. Надзорници уводе оцене у школску уписницу и службене листове, убележавајући у њих и остале потребне податке, као: правилност школскога рада, марљивост и савесност у вршењу службе; успех у васпитању и настави, узроке неуспеха; рад на књижевним и културним уста-

новама и владање у породици, у друштву, премештаје, повишице, одсуства дужа од 10 дана итд.

Година, у којој је наставник добио оцену рада неповољан, неће се рачунати за периодску повишицу плате.

Против неповољне оцене рада може се учитељ жалити Министру просвете у року од 15 дана, који може наредити поновни преглед и одредити лице за то. Ако оцена не буде поправљена, учитељ плаћа сав трошак око овога другог прегледа.

г) Казне

Члан 49.

Наставници који се огреше о своје дужности, казне се према одредбама овога закона.

Казне су: 1) опомена; 2) укор; 3) губитак плате од три дана до три месеца; 4) премештај у друго место без накнаде селидбених трошка; 5) отпуст из службе без губитка стечених права у случају повратка у службу; 6) отпуст из службе с губитком неких или свих стечених права.

Казне се одређују према величини кривице, према околностима које олакшавају или отежавају кривицу, и према томе да ли се наставник казни први пут или се казна понавља.

Ниједна се казна не може изрећи док се кривица потпуно не испеди и док се наставник писмено не саслуша.

Члан 50.

Опоменом казни наставнике управитељ. Опоменом, укором и губитком плате до петнаест дана казни школски надзорник. Губитком плате од петнаест дана до три месеца, премештајем и отпуштом из државне службе казни Министар.

Отпуштање сталних наставника изриче Министар по предлогу Главнога Просветнога Савета, а отпуштање привремених наставника по предлогу школског надзорника.

У року од петнаест дана може се наставник жалити надзорнику против казне коју је изрекао управитељ или школски одбор, и Министру против казне коју је изрекао надзорник.

Члан 51.

Кривице наставника извиђају управитељи или школски надзорници у случајевима школске природе, иначе то бива редовним путем преко земаљских власти.

За време судског ислеђења наставник се према природи кривице може уклонити од дужности, и за то време прима половину плате, па ако се ослободи као невин, враћа се у службу и добива задржану половину плате. А ако се ослободи из недостатка довољних доказа, онда Министар, по предлогу Главног Просветног Савета, решава, да ли ће он и даље остати у служби.

Наставник који буде осуђен на казну затвора већу од шест месеци губи плату за време затвора.

Наставник кога земаљски судови осуде за бешчасна дела, отпушта се из службе, с губитком свих стечених права. Овакав се наставник не може повратити у државну службу.

Члан 52.

Наставник може бити кажњен премештајем у друго место ако добије двапут неповољну оцену рада. Тада не добива накнаду селидбених трошкова.

Кад се затвори школа или укине разред, где је наставник радио, онда се он ставља на расположење, ако не добије друго место. У том случају губи он 30% од своје плате, ако служи мање од петнаест година. Са сваком годином службе преко петнаест година умањаваће се одбијање са 1%.

Члан 53.

Ако се наставник који је једанпут кажњен опоменом или укором или губитком плате до петнаест дана, у току од три године после тога ни у чем не огреши о своје дужности, сматра се као да није ни кажњен.

Наставник који је једанпут отпуштен из службе, може се опет врагити у службу, по предлогу Главног Просветног Савета, а с обзиром на његово владање и занимање после отпуста и с погледом на спште законске прописе.

VI. Управа и надзор

Члан 54.

Управу и надзор над свима основним школама врши Министар просвете и црквених по слова преко ових школских власти: 1) месног школског одбора; 2) окружног школског одбора; 3) управитеља основне школе; 4) наставничког већа; 5) окружног учитељског збора; 6) школског надзорника; 7) референта за основну наставу; 8) надзорничког савета; 9) Главног Просветног Савета.

1. Месни школски одбор

Члан 55.

Месни школски одбор састављају: председник оне општине у којој је школа, управитељ школе, или учитељ, ако је сам, и три писмена грађанина, или по један грађанин из сваког села, ако школску општину састављају села из различитих политичких општина. Чланове школског одбора, осим председника, и управитеља (учитеља), бира на две године политичка општина у којој је школа, и то одмах по свршетку школ-

ске годиче а најдаље до 16. јула. Ако се који грађанин не би примио поступа се по одредбама закона о општинама. — О избору и променама у одбору извештава се увек школски надзорник.

У већим школским општинама може се број одборника увећати; а у варошима где има више одвојених потпуних школа, могу се поред заједничког главног школског одбора, изабрати пододбори за сваку школу, или за сваки крај. Председник је пододбора имет дотичнога краја.

Члан 56.

Председник је школског одбора председник политичке општине у којој је школа или кмет онога села у ком је школа; а ако је он спречен, заступа га најстарији члан општинског суда.

Пословођа је управитељ (учитељ).

Благајника бира школски одбор и своје средине, ну председник и управитељ не могу бити благајници.

Седнице се држе у школској згради. У седницама се може решавати кад има присутних више од половине чланова; решава се већином гласова.

Члан 57.

Председник сазива седнице према потреби послова. Ну он је дужан сазвати седницу свагда кад то захтева управитељ (учитељ) и то најдаље у року од осам дана. Ако то не учини, казни се сваки пут са пет динара у корист школске благајне. Ову казну изриче школски надзорник, по жалби управитељевој, у року од десет дана кад прими жалбу, а извршује је државна извршна власт у року од петнаест дана.

Сваки је члан одбора дужан долазити у седнице. Ако не дође, па не оправда свој изостанак важним узроком, казни га школски одбор за

један изостанак са три динара, у корист школске благајне. Ову казну извршује општински суд а ако је кажњени члан из друге политичке општине, онда казну извршује општински суд оне друге општине.

Члан 58.

Школски одбор представља школску општину и стара се о вршењу њених дужности, које су јој одређене овим законом.

Поред тога, њему је дужност:

1. да рукује школским имањем и школским фондовама;
2. да у почетку сваке школске године састави школски буџет за нову годину, и да га пошаље на одобрење окружном школском одбору;
3. да се стара да што већи број деце походи школу, и да потпомаже наставнике у свима школским пословима.

Он је дужан вршити све законске паредбе виших школских и земаљских власти, а нарочито паредбе школског надзорника и окружнога одбора.

Председник школског одбора може у случају преке потребе, дати наставнику три дана одсуства, ако у школи нема управитеља, и о том мора известити надзорника.

Члан 59.

Благајник рукује школском благајном према чл. 17. овога закона.

Школски одбор има право да прегледа касу кад год нађе за потребно, али је дужан прегледати је крајем сваког месеца. У случају неисправности рачуна предузима кораке за обезбеђење школске имовине.

О стању благајне благајник подноси школском надзорнику тромесечне извештаје.

Члан 60.

За невршење прописаних дужности казни председника и чланове школског одбора школски надзорник, свакога са 5 до 15 динара, а Министар са 15 до 50 динара, у корист школске благајне, и то у првом случају по жалби управитељевој (учитељевој), а у другом случају по предлогу школскога надзорника.

Против осуде школскога надзорника има места жалби Министру просвете, у року од десет дана, чије је решење извршно.

Осуду извршује месна власт у року од петнаест дана пошто је прими; а новац предаје одмах месној школској благајни.

Члан 61.

Преписка месног школскога одбора с окружним школским одбором, са школским надзорником и с осталим земаљским властима сматра се као службена, и за то не плаћа ни поштарину ни таксене марке. Ово важи и за службену преписку управитеља свих државних школа, или учитеља у школама где нема управитеља.

2. Окружни школски одбор

Члан 62.

Окружни школски одбор састављају: 1.) окружни начелник, 2.) школски надзорници у округу; 3.) управитељ учитељске школе у истом округу, или, ако нема учитељске школе, директор средње школе у окружној вароши; 4.) окружни протојереј; 5.) окружни лекар; 6.) окружни инжињер; 7.) управитељ основне школе у окружној вароши; 8.) по један изасланик из сваког среза, кога сре-ска скупштина изbere на три године.

У Београду, главни школски одбор састављају: 1.) председник београдске општине; 2.) школски надзорник; 3.) управитељ учитељске

школе или директор једне средње школе; 4.) београдски протојереј; 5.) један лекар кога избере општински одбор на три године; 6.) један архитекта кога избере општински одбор на три године; 7.) председник Учитељског Удружења; 8.) по један одборник из свакога краја вароши кога избере општински одбор на три године.

О избору и о променама у одбору извещава се Министар просвете.

Члан 63.

Председник је одбора окружни начелник (у Београду председник општине); а кад је он спречен заступа га школски надзорник, који је старији по служби.

Пословођу бира одбор из своје средине на годину дана.

Председник сазива седнице према потреби послова, и извршује одлуке одборске. На сваком састанку мора бити више од половине чланова; а решава се већином гласова. Члана одбора, који не дође у седницу, а не оправда изостанак важним узроком, казни председник са 10 динара у корист окружне школске благајне. Ову казну извршује полицијска власт. — Седнице се држе у згради окружнога начелства.

Председник је дужан сазвати седницу свагда кад то захтева школски надзорник, и то најкајле за петнаест дана. Ако то не учини, казни га Министар, по жалби надзорниковој, према закону о чиновницима грађанскога реда.

Чланови одбора који живе ван места где се држе седнице, добивају из окружне школске благајне по 6 динара на дан на име попутнице и трошкова.

На састанку се морају свршита сви предмети спремљени за дневни ред.

Члан 64.

Дужности су окружнога школског одбора:

- 1., да се стара о подизању нових школских зграда у целом округу (чл. 15); да пре почетка сваке школске године набави за сву децу прописане уџбенике, писаћи и цртаћи материјал;
- 2., да настојава да школске општине врше своје дужности према овом закону;
- 3., да надгледа рад месних школских одбора, и да решава спорове имеђу тих одбора и учитеља;
- 4., да прегледа и одобрава буџет школских општина и рачуне њихових благајника, којима даје разрешнице;
- 5., да води надзор над школским имањем и школским фондовима и да предузима што треба ради обезбеђења имања и фондова;
- 6., да одобрава састављање и раздавање школских општина, и да, у овом случају, одлучује о подели школског имања (чл. 13 и 18);
- 7., да предлаже Министру скраћено учење и полуодневно учење у појединим школама (чл. 3 и 22);
- 8., да одлучује о набавци одобрених књига за поклањање ученицима о годишњем испиту;
- 9., да даје попутину члановима окружног учитељског збора (чл. 70) и члановима окружног школског одбора (чл. 63);
- 10., да предлаже Министру просвете награде за оне наставнике које раде у продужним школама (чл. 40);
- 11., да крајем сваке рачунске године саставља школски буџет за нову рачунску годину и да га шаље на одобрење Министру просвете најдаље до 15. децембра.
- 1., да се стара о унапређењу свих школа и других просветних установа и завода у округу;

Члан 65.

Окружни школски одбор располаже окружном школском благајном, у коју улазе: 1.) сви окружни школски прирез; 2.) добровољни прилози и завештања; 3.) наплаћене казне, према овом закону.

Школском благајном рукује окружни благајник по одредбама овог закона и по наредбама Министра просвете. Он подноси рачуне на преглед окружном школском одбору и месном рачуноспитачу Главне Контроле, који даје разрешницу председнику одбора као наредбодавцу и благајнику као рачунополагачу.

3. Управитељ

Члан 66.

У свакој сдвојеној основној школи, где има два или више учитеља и учитељица, Министар поставља једног од њих за управитеља школе; а где је само један учитељ, он врши сам управитељске дужности.

Управитељ може бити сталан учитељ, који има јачу спрему и који дуже служи.

Управитељ добива додатак од школске општине, и то ако у школи има, с њим заједно, најмање шест наставника, добива 150 динара на годину; иначе добива 96 динара, ако нема мање од 3 наставника.

Члан 67.

Дужности су управитеља основне школе:

- 1., да, поред својих предавања, управља школом и да води надзор над наставом, васпитањем и поретком у њој;
- 2., да нази да сви наставници долазе уредно на дужност, да се при предавањима тачно придржавају прописаних наставних програма и упутстава, и да се при том служе одобреним уџбеницима и другим наставним средствима;

3., да наставнике уводи у дужност, да им саопштава наредбе школских и других власти, и да се стара о њиховом извршењу;

4., да одређује замену болесним и одсутним наставницима за краће време, и да о том извештава надзорника;

5., да чува и одржава у добром стању школски намештај, школску књижицу, наставна средства, школску архиву, писаћи и други школски материјал, за што је и материјално одговоран;

6., да прима и отиушта школске служитеље, да се стара о одржању школске зграде у добром стању, о чистоти у њој, и да на време тражи потребне оправке;

7., да уписује у одређено време оцене ученичке у књигу на то одређену;

8., да лази на владање наставника, и да их опомиње на дужност (чл. 50); а о већим погрешкама и кривицама да извештава надзорника;

9., да у случајевима преке потребе даје наставницима одсуство до три дана, и да о теме извештава надзорника;

10., да руководи рад наставничког већа;

11., да води преписку са свима властима;

12., да на крају свака три месеца, а по потреби и чешће, извештава надзорника или Министра о целокупном стању школе.

4. Наставничко веће

Члан 68.

Сви наставници једне одвојене школе чине наставничко или учитељско веће.

Председник је већа управитељ (управитељка), који сазива седнице на крају свака два месеца, а по потреби и чешће. Послововој бира веће из своје средине.

Сваки је наставник дужан учествовати у раду већа.

Председник извештава надзорника о раду већа.

Члан 69.

Наставничко веће ради ове послове:

1., договара се о правилном поступању при предавањима и одржавању везе и јединства у настави кроз све разреде;

2. споразумева се о подједнаком правилном поступању свих наставника у погледу на васпитање деце и на потребан поредак у школи и ван школе;

3., приређује школске екскурзије, школске свечаности и забаве;

4., предлаже набавну потребних наставних средстава;

5., распоређује уџбенике и материјал за рад у школи;

6., предлаже надзорнику одличне ученике за награду;

7., бира сиромашне ученике који добивају помоћ из школског фонда;

8., стара се о увећању школског фонда и школског имања;

9., стара се о напретку школе и о одржању њена угледа;

10., приређује, кад потреба захте, родитељске састанке (вечери) у школи ради договора о васпитању деце.

5. Окружни наставнички збор

Члан 70.

Окружни наставнички збор састављају сви учитељи и учитељице основних школа који стоје

под управом једнога школскога надзорника; а београдски наставнички збор састављају сви наставници основних школа у Београду. Ако у једноме округу има два надзорника и два збора, онда се зборови зову по местима где се држе састанци.

Окружни надзорник као председник, сазива окружни учитељски збор бар један пут у години. Потпредседника и пословођу бира збор.

На збору се решава већином гласова.

Наставници су дужни долазити на састанке наставничкога збора и учествовати у раду његову. Школски надзорник подноси извештај о раду збора Министру просвете.

Члан 71.

Наставнички збор ради ове послове:

- 1., претреса педагошка питања која се тичу основне школе, и која се ставе на дневни ред;
- 2., оцењује угледна предавања, која поједини чланови збора држе у основној школи;

- 3., одређује темате за расправљање на другоме састанку и бира известиоца за то;

- 4., договара се о уклањању сметњи у школском раду, и чини предлоге о том окружноме школском одбору;

- 5., стара се о стручном усавршавању својих чланова;

- 6., већа о напредовању просвете у округу и у целој земљи.

Ближа упутства о томе даје Министар, по предлогу надзорничкога савета.

6. Школски надзорник

Члан 72.

Школски надзорник врши стручни и инструктивни надзор над свима, јавним и приватним народним школама у својој области.

Надворник може бити онај кандидат, који је по положеном испиту зрелости у средњој школи, свршио философски факултет и положио професорски испит из педагошке групе (чл. 116 закона о средњим школама) као и професори учитељских школа који су положили професорски испит из педагошке групе наука.

Школски надзорник има плату, прва и положај професора средњих школа.

На име попутнице има 800—1000 динара годишње.

Члан 73.

За сваки округ поставља се по један надзорник; а ако у округу има више од 80 наставника, онда се поставља и други надзорник. У врлетним крајевима са тежим саобраћајем, овај се број може и смањити по нарочитом решењу Министра просвете.

Надзорник станује у окружној вароши. Канцеларија му је у згради окружног начелства. У округу где има два надзорника, Министар одређује место за становље другоме надзорнику. Канцеларија је овога другога надзорника у згради срескога начелства.

Сви се надзорници постављају Краљевим указом на предлог Министра просвете и црквених послова.

Члан 74.

Дужности су школскога надзорника:

- 1., да бар два пут у години походи и добро проучи сваку основну школу и остале ниже висите заводе у свом округу, и да уклања сметње школскоме раду;

2., да, према потреби, поучава наставнике у правилном школском раду, и да се стара о њиховом усавршавању;

3., да надгледа службени рад управитеља и наставничких већа, и да прегледа рад месних школских одбора, па да о овом последњем извештава окружни школски одбор;

4., да сазива окружни учитељски збор и да управља њиховим радом;

5., да се брине о отварању нових разреда и нових школа, и да учествује при избору места за подизање школа и при прегледу зграда, које приватна лица нуде за школе;

6., да објављује школске законе и наредбе преко управитеља и преко других школских власти;

7., да оцењује рад и владање наставника да исплаћује њихове кривице и да их књажњава за мање кривице а веће да доставља Министру;

8., да извиђа сукобе између наставника и месних школских одбора, и да решава спорове између њих, а у случају неуспеха да то подноси на решење окружном школском одбору;

9., да кажњава председнике и чланове месних школских одбора за невршење дужности према овом закону;

10., да одређује време за мањи школски одбор (чл. 22) и да одлучује о прекидању наставе у ванредним приликама;

11., да се стара о попуњавању упражњених учитељских места, и да одређује заменике болесних наставника за дуже време;

12., да наставницима даје одсуство до десет дана, а молбе за дуже одсуство да подноси Министру са својим мишљењем;

13., да води статистику свих школа у својој области;

14., да нази да се само одобрене школске књиге употребљавају у школама, и да се за школске књижнице набављају све књиге, које Министар препоручи;

15., да предлаже Министру отварање приватних разреда (чл. 6) и приватних школа (чл. 11);

16., да одлучује о исписивању ученика и ученица основних школа, у договору с месним школским одборима (чл. 23. и 25.);

17., да учествује у раду надзорничкога савета;

18., да подноси окружном школском одбору и Министру полугодишње извештаје о стању школа у свом округу, и да чини потребне предлоге за поправку тога стања;

19., да води преписку са свима школским и другим властима, и да посрeduје у преписци између управитеља основних школа с једне стране и Министарства просвете с друге стране;

20., да врши и друге послове, који су му одређени овим законом и да се у свом раду управља према упутствима, која пропише Министар просвете о надзиривању школа.

Члан 75.

Надзор над вежбаоницом учитељске школе основном школом, у којој се ученици или ученице учитељске школе вежбају у школском раду) врши управитељ школе. Његове су дужности у овом погледу као и дужности окружнога школског надзорника.

7. Надзорнички савет

Члан 76.

Надзорнички савет састављају референат за основну наставу и сви окружни школски над-

зорници. Он се састаје по позиву Министра просвете и црквених послова у Београду, за време великога школског одмора.

Председник је савета референат. Потпредседника и деловођу бира савет из своје средине.

Чланови савета који долазе са стране, добивају из државне касе по 8 динара на дан у име попутнице и трошкова.

Члан 77.

Надзорнички савет већа:

1., о наставном плану и о програмима предавања за народне школе;

2., о уџбеницима и наставним средствима за школе;

3., о раду окружних учитељских зборова и окружних школских одбора;

4., о научним и практичним течајевима за усавршавање наставника;

5., о напредовању основне наставе у целој земљи;

6., о средствима за унапређење образовања и просвете у целом народу.

Предлоге о том подноси председник Министру просвете и црквених послова.

VII. Прелазне наредбе.

Члан 78.

Крајем школске године, по ступању овога закона у живот, затвориће се све грађанске и девојачке школе. Њихова имаовина предаће се месној народној школи.

У местима, где су биле ове школе може се на захтев дотичних општина отворити одмах V, а до године VI разред.

У исто време прописаће се нови наставни план и нови програм предавања за шесторазредну основну школу.

Члан 79.

Повишице плате садашњим сталним учитељима и учитељицама, који су у служби, срачунаће се и издавати плате по овоме закону 1. јануара 1905. године (чл. 33). Никоме се не може урачунати у повишицу по овоме закону она година службе, у којој је добио рђаву или слабу оцену, као и она године, које су већ изгубљене због напуштања учитељске дужности или по осуди.

Члан 80.

Виши учитељи грађанских школа, по свршетку ове школске године, превешће се за наставнике основних школа са платом коју имају. Они не могу добивати повишице никако ако им је плата равна или већа од највеће учитељске плате по овоме закону. Ако им је плата мања од највеће плате, онда ће добити повишици тек пошто испуни потребан број година за дотичну плату.

У име станарине добиваће само разлику између дотадашње плате и плате коју би имали по овоме закону заједно са додатком на станарину.

Члан 81.

Привремени учитељи грађанских школа и привремене учитељице девојачких школа свршетком ове школске године поставиће се за наставнике основних школа, с платом, коју би имали, да су непрестано служили у основној школи по овом закону.

Учитељи и учитељице који се затеку у пензији, кад овај закон ступи у живот, могу се опет

вратити у учитељску службу с правима која имају наставници по овоме закону, и то према одлуци Главног Просветног Савета.

Привремени учитељи народних школа који имају спрему према члану 29. овога закона, поставиће се за сталне учитеље.

Привремени наставници и заступници који немају квалификације према овом закону, отпуштиће се из службе ако нису у служби провели најмање 5 година. За њих ће се прописати нарочити испит. Ако не положе испит за пет година, отпуштиће се из службе.

Члан 82.

Месни школски одбори и окружни школски одбори саставиће се према одредбама овога закона крајем ове школске године.

Члан 83.

Садашњи школски надзорници за које буде имало места, вратиће се у почетку нове школске године у средње или стручне школе, и њима ће се плата регулисати према закону о овим школама. За остале важе одредбе закона о чиновницима грађанског реда.

Члан 84.

Одредбе овога закона које говоре о школском надзорнику изводиће се поступно кад за то буде буџетске могућности и спремних, стручних људи.

Надзор над основним школама дотле ће вршити Министар просвете крајем школске године преко својих изасланика. Али он може и у току школске године изаслати своје изасланике у школе кад год то потреба захте. Изасла-

ници могу бити наставници средњих школа или учитељи које према кандидацији Просветног Савета избере Министар.

У име дневнице и попутнице добивају изасланици по петнаест динара дневно.

Члан 85.

Распоред наставника за 1904/05 школску годину извршиће нарочита комисија, коју ће одредити Министар просвете и црквених послова.

Сви наставници основних школа морају се јавити на стечај до 15. маја ове године.

Комисија ће за свако место учитељско, за које су се јавили два или више кандидата изабрати два кандидата од којих Министар поставља једнога.

Члан 86.

Овлашћује се Министар просвете и црквених послова да, у споразуму с надлежним школским властима, пропише прелазне наредбе и за све остале одредбе овога закона, у колико то овде није нарочито поменуто.

Члан 87.

Овај закон ступа у живот кад га Краљ потпише, а обавезну силу добија десетог дана од његовог обнародовања у званичним новинама. Од тада престаје важити „Закон о народним школама“ од 26. јула 1898. год. заједно са његовим доцнијим изменама.

Препоручујемо нашем Министру просвете и црквених послова да овај закон обнародује а свима нашим министрима да се о извршењу ње-

гову старају, властима пак заповедамо да по њему
поступају а свима и свакоме да му се покоравају.

19. априла 1904. год.
у Београду.

ПЕТАР С. Р.

(М. П.)

Виdeo и стасио државни печат,
чврзар државног печата,
Министар прајде,

Д-р Мих. С. Полићевић с. р.

Председник
Министареног Савета,
генерал,

С. Грујић Р. С.

Министар
иностраних дела,

Ник. П. Пашић с. р.

Министар војни,
генерал,

Р. Путник с. р.

Министар Финансија,

Д-р Л. Пачу с. р.

Министар
унутрашњих дела,

Стој. М. Протић с. р.

Министар грађевина,

Влад. Тодоровић с. р.

Министар
просвете и црквених послова,
Љуб. М. Давидовић с. р.

Министар
народне привреде,

Д-р Свет. Радовановић с. р.

Министар правде,

Д-р Мих. С. Полићевић с. р.

446 đ.
35204